

www.nb.rs

Н
А
Р
О
Д
Н
А

Б
И
В
И
О
Т
Е
К
У
А

ЊИВА

Ратарски недељни лист.

Број 39.

26. (13.) септембра 1915.

XVIII. год.

Претплата је: 3 круне на целу годину.
Издази сваке недеље.

Уредништво и наклада «Њиве» је:
Budapest, Egyetem-utca 4.

Издази и на мађарском, словачком, рушњачком, румунском и немачком језику.

Звање за инвалиде.

Нека наши инвалиди не падну на милостињу и нека не остану сасвим неспособни за рад!

У овој реченици је језгровито изнешено све оно, што жели да постигне министар-председник, гроф Стеван Тиса својом наредбом о подизању установе, која ће носити име: Мађарско Краљевско Звање За Инвалидеке Послове.

Некада су хроми из старих великих ратова били прави бескућници. Војска није била народна, него је била лична својина краљева, у којој су плаћеници служили. Данас постоји народна војска. Сав се народ наоружао и пошао на границе против непријатеља. На краљеву реч свако је дошао да свој опстанак сада са

оружјем брани, када не успеше ни краљева доброта, мирољубивост му. Данас је војска, у правом смислу речи, сам народ и зато инвалиди не ће само од војске добивати своју мировину, него ће их на сваком кораку сустретати наше поштовање и захвалност нам, која ће се и у томе огледати, да ћемо им осигурати честит живот.

Ово свако осећа и нема човека, који са тронутошћу не би погледао јунака, који за све нас страдаше.

Но не смемо остати само при речима, него морамо ове своје осећаје и делима показати. Доле капу пред нашим инвалидима! Нису они наши дужници ако им што пружимо, него смо то ми њима, јер нам је њихово јунаштво осигурало миран живот и благостање.

Шта се све може учинити за наше инвалиде, то се налази у министровој царедби.

Инвалиди су они излечени рањеници, који имају и након свог исцељења неке недостатке. О њима се држава засада овако брине:

Звање за инвалиде стоји под надзором министра и он му је председник. Делокруг му је, све оно што спада у лечење, смештање инвалида као и рад, да инвалидима бесплатно надоместе уметничким начином они делови тела, који им фале. Болесни, хроми и сакати инвалиди доспеваће на накнадно лечење у одређене заводе. Држава ће за хроме подићи заводе за накнадно лечење, а за сакате ће се основати радионице за прављење руку и ногу. Подигнути ће се за инвалиде и учионице. У овима ће се инвалиди учити разним пословима. Који су остали кљастии на ногама поучаваће се пољопривреди, а који за ове послове нису способни бити ће поучавани у занатима, које треба седећки обављати.

Ово звање ће се бринути и за посредништво за рад. Посредништво ће бити по жупанијама устројено. За оне, који су у тежој мери инвалиди, подићи ће се посебна склоништа. Оваке ће инвалиде скупити на пословним постајама.

Све трошкове око ове установе држава подноси. Вредно је споменути као нову ствар, да војска не пушта инвалиде на војничку надпрегледбу и до краја рата их држи у својој свези. Ово је врло корисно и за њих, јер добивају опекрбу код

војске, а и за њихове на дому, јер примају помоћ за придошле. Ово није досада било овако; сада је то боље удешено.

Свим овим царедбама је сврха, да сви они инвалиди који су још болесни оздраве, а они који су оздравили или већ добили уметничке ноге или руке, да дођу путем државе и друштва до зараде.

Из свега видимо, да не ће обијати туђе прагове они, који су се кривили за нашу домовину. Хроми, сакати и кљастии моћи ће уздигнуте главе рећи: Нисмо спали на милостињу; зарађујемо поштеним радом, за нас и наше свој насушни хлеб. И ако сам остао без руке и ноге, добио сам од државе нову руку, нову ногу. Могу да идем и ако храмљући. Али зато на посао идем, и то на такав, какав и држава даје. Заслужио сам то. Зато и јесам захвалан држави, која се за нас инвалиде овако лепо збринула: излечи нас и даје нам посла, те нам наш понос само повећава. Не ћемо живети од милодара, него ћемо сами своје зарадити!

Извоз јаја. Владе наше монархије дозволиле су опет извоз јаја у Немачку, али у ограниченом обсегу. Дозвољава се до нове одредбе месечно извоз 15,000 м. центи. Чим се поправе господарствени одношаји у Галицији, повисиће се контингент извоза јаја у Немачку. Но и ограничени извоз јаја из наших земаља већ се осећа и на нашем тржишту.

Жетва и усеви.

Последњи извештуј о стању усева, што га је угарски министар пољоделства прошлих дана издао по податцима од 16—19. августа, констатира, да је време у првој половини августа месеца било нестално и с обзиром на обилату кишу неповољно, па је зато спремање и вршидба жита у велико заостала. Сме се узети, да је четвртина житарица још у крстовима на пољанама, те ако се не буде време стално побољшало, да ће се знатно оштетити и квантитативно и квалитативно. У колико је вршидба довршена, одговара у главном очекивању, али се с многих страна туже господари на квалитет. Дефинитивни податци о природу житарица издати ће се после опћег довршења вршидбе, а за сада вреде они, који су пре 14 дана установљени.

О кукурузу износи се сада први пут процена квантитативна. Засејано је кукурузом 4.35 милијона катастр. јутара, а просечно се предвиђа по јутру 11.27 мет. центи, у свем дакле 49.12 милијона мет. центи више него лане. Киша је кукурузу веома користила, те се — како се види — очекује веома издашна тргатба, али би било сада потребно топлије и више сухо време.

И изгледи кромпира сасвим су добри, само је онда зло, ако устрају кише. Засејано је кромпиром 1.11 милијона кат. јутара, а очекује се просечно по јутру 53.55 мет. центи, т. ј. у свем 59.39 милијона мет. центи или за 6.24 милијона мет. центи више него лане.

Шећерна репа развија се уопће добро. Засејано је њоме 186.793 (лане 309,873) кат. јутара, те се просечно очекује по јутру 136.52 мет. центи (лани 130) или у свем 25.50 милијона мет. центи, док се лане набрало на готово двострукој засејаној површини 40.14 милијона мет. центи.

С обзиром на друге усеве, очекује се опћенито природ: крмне репе добар средњи, зеља добар, хмеља добар, коношље добар, лана средњи, дувана добар средњи.

Стање воћа није се у битности променило. Бити ће берба: јабука, крушака и шљива испод средње, бресака средња, ораха добра, осталих врсти dostatна.

О виноградима још нема опће слике, него податци из неких крајева гласе повољно, из других осредње, а из многих лоше.

После жетве — пре сетве.

III.

Коровит је кукуруз и ако си га двареда прекопавао. Коровити су ти и виноград и репа. Зашто? Зато, што не разумеш своју земљу.

У виноград и у кукуруз се коровина увукла још с пролећа, а можда

и раније, са ђубретом. Семе од корова не тера брзо. Не жури му се. Уме да и годинама причека, док не истера.

А од куда је у ђубре доспело семе од корова? На многим местима још и данас је обичај, да иза решетања остатке бацају на гумно. Живина пак ове остатке који су пуни семена од корова, рашчепрка и разнесе.

То исто бива и са сувом пићом. На многим местима је газда тек онда сасеца, када је одавно презрела. У овакој пићи измешано семе од корова доспева у јесен и у валов. Одатле доспева на сламу, а са сламом на ђубре. А са ђубретом изађе на њиву и зарази је.

Зар се треба онда чудити да имамо свугде, где се окренемо, коровину.

Семе од корова, које се налази у ђубрету и које се узоре у земљу, истерати ће, ако је на површини, најближе јесени, а ако је доспело у дубљу земљу, тек идуће, или још доцније које године.

Да семе од корова не доспе у земљу, нека прво пази око свог дома, да му семе од корова до ђубрета не дође; а нарочито нека му је семе за сетву сасвим чисто, пребрано.

Отпадке од семена, оне најлошије врсте, не треба давати благу, једноставно их треба спалити. Ако исте дамо живини, онда оно што живина није употребила, покупимо и спалимо. Да, семе од корова из јасала не доспе у ђубре, гледајмо да суву пићу још онда покосимо, када у истој коров још није сазрео.

Ко даје плеву марви, нека је само

изжрнату даје. Много семе од корова ако је неизжрнато изађе не-сварено из животиње у ђубре. Тврдо семење је добро опарити.

Све се ово односи на коров, који је још као семе у нашим рукама.

Има међутим много корова у природи. Ово је опасно и зато, што се у истом скривају силне штеточиње, а и зато, што ееме овакова корова јако разноси ветар на суседне њиве.

Колико је пашњака, који су данас сасвим чисти, а већ ће идућег лета бити преплављена са коровима. Ову је коровину ветар овамо донео.

Газда нека на сетву брижљиво пази. Коров мора, чим исти запази, требити. Ако исти не може са мотиком копати, нека му уништи цвет, да не узре у семе. Косом је најбоље требити коров.

Коров треба увек требити не само зато што је штетан, него и зато, што је склониште разних штеточиња.

Новије владине наредбе.

Државна Влада издала је ове изнимне наредбе:

Превозне исказнице.

Да би се осигурала опћа опскрба храном, наредила је Влада: да се многи газдински производи могу извозити изван места у даље крајеве, села, вароши и градове само са званичном, од власти истављеном исказницом. Ту исказницу ваља набавити за превоз ових производа: жита, ражи, наполице, јечма, зоби, куку-

Н
А
Р
О
Д
Н
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Пролаз депутације кроз улице у Шенбрун.

Угарека-хрватска депутација у Бечу.

руза, ориза (пирница) и од ових самлевонога брашна и другог произведенога млива, или од њиховога брашна зготовљених ма каквих производа (нпр. таране, двопека, колача, резанаца, макаронија итд.); пасуља, грашка и сочива; из здробљенога или самлевонога пасуља, грашка и сочива; сваковрених очинака и сваковренога семења. Исказницу ваља набавити од солгабирова, надлежнога за место предаје (у варошима са уређеним магистратом од варошкога капетана, а у другим варошима од нарочитога чиновника за то опуномоћенога). Кад би неко хтео ову поменути робу да преда за пренос и превоз паробродској или жељезничкој станици без ове званичне исказнице, станица је не сме примити ни за превоз, ни за магазин. Дакле уз товарни лист ваља увек прикључити и службену исказницу. За њу се не плаћа ништа и не лепи се на њу ни биљега. — Ко преступи ову наредбу, казни ће се новчано и са затвором.

Докле се сме куповати жито.

По оној наредби са којом је узапћено сво жито у нашој држави, смели би смо куповати себи само до 15. септ.: жита, ражи, наполице, јечма и зоби за своју личну и за економску употребу. Ну Влада је ову своју наредбу предругојачила одложив рок тај до 15-ог октобра. Уједно је дозволила онима, који станују стално у Будапешти да могу за своју домаћу потребу купити жита ма где од произвођача.

Тарана.

Влада је наредила, да они мањи произвођачи, који су до сада правили таране или другога теста од онога жита, које је њима родило или су то производили кућевно, из купљенога брашна — могу са дозволом власти самлети или оно жито или размесити оно брашно које им од овогодишњег рода не треба ни за кућевну ни за економску потребу. Дозволу за продају таране и других теста издаје у жупанијама поджупан а у варошима начелник града.

Допуст војника за јесење пољске усеве.

Министар домобранства дозвољава момчадији која служи у домобранству допушта за следеће јесење пољске радове: 1. за јесење орање и сејање; за припремање земље за пролећни усев. 2. За брање кукуруза; копање кромпира и шећерне репе, за трање дувана и за брање винограда. 3. За чупање кудеље и лана. За све ове радове може момчад домобранска добити две недеље дана допушта. О времену овога допушта споразумеће се војено заповедништво еа политичком власти. Да се добро разумемо: да овај допуст могу добити само она момчад, која служи код допунбене чете иза бојишта, у колико то не смета извезбавању војника и допуњавању полазних компанија. Још је министар домобрански одредио и границе предела до којих се сме пуштати момчад на допуст а те су: Дунав—Тител; Фехертемплом—

www.nb.rs

Н
А
Ц
И
О
Н
А
Л
Н
А
Б
И
О
Т
Е
К
А

Повратак из Шенбруна.

Угарска-хрватска депутација у Бечу.

Дугош: Марошменте—Дева, у југоисточним крајевима Угарске: Дева, Нађсебен, Фогараш, Брашо, Марошмарошсигет. Допуст иште војник на рапорту и строго ће се надзиравати да ли та момчад на допусту врши речене пољске радове.

(Продужићемо!)

Огледало светскога рата.

Русија је подлегла у овоме рату. Руске новине нису до сада смеле да пишу истину о рату, јер им то није дала руска строга цензура; сада већ без зазора пишу о ужасном стању у које је допала Русија. Народ се на све стране узрујава и буни. Из Гроднанске и Вилнанске губерније бежи народ као без главе у унутрашњост руске царевине; јер се савезне војске приближују муњевитом брзином и већ су заузеле знаменити град: Вилну. Ономадне су још имућни руски сељаци орали своје њиве за јесењи усев — данас већ као просјаци лутају по туђини те траже само крова и круха. Али нема данас већ ни тога, јер се у свој Русији зацарила беда и невоља, пошто су унутрашње вароши и села препуни бегунаца, који вапију из свега гласа: тешко нама данас и до Бога! Спасевајте нас браћо и господо, јер изгубосмо од глади и од студени!

Некада су бесни козаци растеривали јадан народ са својим бичевима; — данас власници дају народу лецу реч и хоће да га њоме умире и утеше, али заного им труд; јер види народ да је без нужде своје пропао, да га је цар његов и против воље његове увео силом у рат, који ће му доћи главе.

Руска војска је огледала ма у Источној Галицији да продре опет у напред, али јој за наго сав напор њезин кад смо је западно од места Дубно у великој битки опет потукли. Руски цар, када је примио врховну команду своје војске, јада се у своме брзојаву енглеском краљу: како му је царевина допала тешких јада и чисто моли Енглеца за помоћ. Али се енглески краљ чини томе и невешт; све кад би и хтео да помогне Русу не може, јер је и сам на љутој невољи.

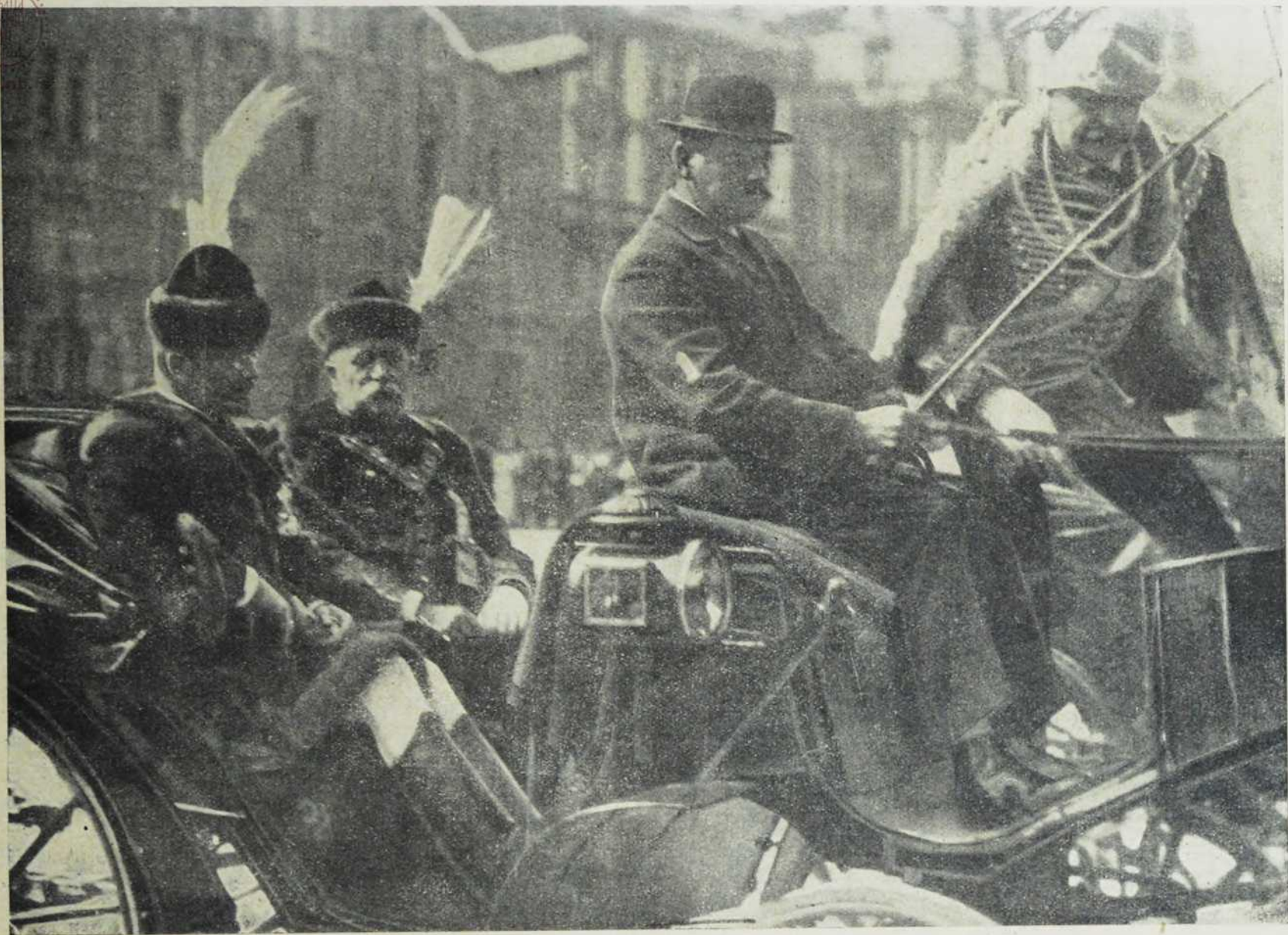
Енглеска је потакнула Русију да ратује, јер је добро знала, да она сама не може победити свога такмаца Немачку. Та Енглеска није кадра да потисне Немачку ни из оних крајева које је посела, уз то је Немачка и Аустро-Угарска укочила сву поморску трговину Енглеске. То увиђају разборитији Енглеци, зато држи и већина посланика енглескога парламента да би сада, пре него што Руси положе оружје, ваљало завршити рат, спасти што се још може, те закључити частан мир.

Све је то за нас врло повољно — све то ускорава нашу коначну победу.

www
Н
а
р
о
д
н
а
б
и
б
л
и
о
т
е
к
а

Гроф Тиса министар-председник и Шандор министар унутрашњих дела на челу депутације.

О воћу — нарочито јабуки — као храни.

Приошћно: Стјепан Којдл — Пожега.

Није само у интересу материјалног напретка нашег народа, већ је и у интересу нашег народног здравља, а тиме и благостања, те све веће културе, да наше воћарство унапредимо.

Неопходно је стога потребно, да се у појединој нашој кући, обитељи, болницама, заводима и у свим другим згодама троши што већа количина воћа, јер је то у првом реду — како је наведено — у интересу нашег народног здравља, које је темељ сваком осталом напретку.

Настојати ћу, да у кратко прикажем важност воћа као народну храну.

У другим напредним земљама, нпр. у Немачкој, троше се годишње врло велике количине воћа за храну, због чега је и немачки народ трезан, марљив, устрајан, штедљив, тако да се Немачка подигла до прве и најнапредније државе на свету, на чему су јој многе друге државе завидне! Течајем мога двогодишњег научновања у Немачкој, имао сам прилике, да се лично осведочим о великом напретку и култури немачкога народа, који троши за храну — како сам навео — огромне количине воћа у свежем и конзервираном стању. Исто тако троши се у Немачкој и огромна

количина воћног вина, које је врло здраво и освежујуће пиће, пошто побуђује вољу и устрајност у раду!

У Швајцарској се — како је то израчунао знаменити професор др. С. Лаур — троши годишње по особи 91 клтр. воћа. Овај се међутим потрошак све то више повећује — услед конзервирања: сушењем и свим могућим другим начинима употребе воћа. Воћног се вина троши у Швајцарској годишње по особи попречно 29 литара. Воће имаде врло велику лековиту вредност. Све воће садржаје много сладора и понешто беланчевине. Ненадокнадив је — помоћу других хранивих твари — садржај воћа на крв стварајућим минералним солима, као и ароматским киселинама. Уз хлеб и млеко, воће је за децу особито пробитачно. Гордон Шарп, енглески лечник, констатовао је, да воће садржаје неку твар, такозвани фермент, која чини беланчевину хране пробављивим. Особито је пробитачно, да се воће једе после других јела.

Све се више и више долази до спознаје, да је врло важна народна храна, пак се према томе и све више воћа тражи, тако да се у том погледу не треба бојати хиперпродукције.

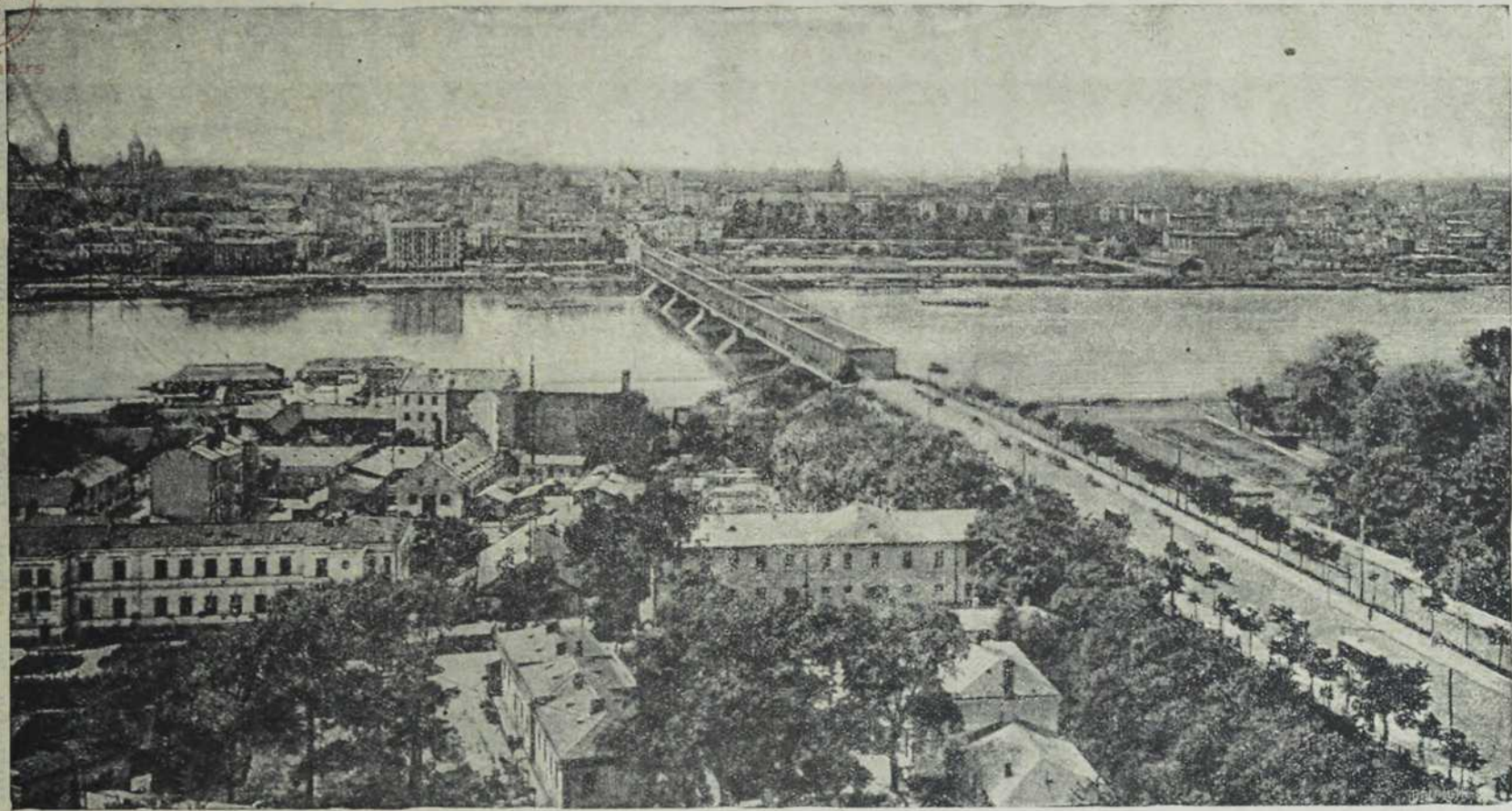
Минхенски лечник др. Милер вели, да би требало рањеницима давати у интересу зацељивања њихових озледа у главном воћа и воћних сокова. Воћни сокови не чисте само тело услед пробуђивања црева на деловање, већ и одвађају сталожене твари изравно из тела, и то услед осмотских процеса, којима у цревној слузној кожи даје повода њихов садр-

www.nis.rs

И
З
В
Е
Ш
Т
А
Б
И
О
Т
Е
Р
А

Изглед вароши Варшаве.

жај на киселинама и солима и услед којих бивају све жлезде тела, као и кожа и бубрези побуђивани на излучивање. Код грозница високог степена и тешких опћених симптома препоручује др. Милер само воћне сокове, нарочито свеже исцеђене сокове, каквих већ пружа односно годишње доба; тек кад грозница почима опадати, кад настане већи захтев за јелом, ваља по његовим искуствима давати воћне сокове помешане са млеком или скорупом рибане јабуке са тученим скорупом и томе слично.

Јабука. — Уланд пева о јабуки, да је уморне «окрепила са слатком храном и свежеом пеном». Може ли се краћим начином описати вредност јабуке по наш бољак? Јабука је стога већ од најстаријих времена позната и омиљена као угодан придатак к другим јелима, но унаточ тога ју је размерно ретко наћи на нашем столу. Мора се признати, да је пре 70—80 година био ужитак воћа разширенији, него данас, јер је онда цели начин живота био још наравнији. Услед наших пикантних, врло јако зачињених јела, изгубили смо сасвим укус за јабуку — на штету нашег здравља. «Једите воће — ради вашег бољка!» — је опомена, која се стога не би смела пречути.

Зашто је потребно да једемо јабуке? Одговор је изнимно лаган; морамо јести јабуке ради њиховог доброг учинка, пошто нас тако рећи увек вуче жеља за ужитком воћа. Особито је велика потреба за воћем после обеда и вечере. Ну колико међутим

имаде гостиона, које на јественику имају опаску: заслада: свеже воће? Ширењем алкохолних пића смањило се скоро свагде ужитак воћа. Последнице тога видимо на нашем подмладку са грбавим ногама, на његовој бледоћи и увенулости. Само обилни ужитак воћа може сачувати децу од штетних последица, које настају услед данашње претешке хране. «Једите много јабука ради вашег бољка!» — је опомена, коју би себи морали узети к срцу сви родитељи; јер је јабука здрава ради многих кемијских, за узградњу нашег тела потребних. Та осим беланчевине, слодора, теклинских твари, јабучне киселине — садржаје јабука пре свега фосфора и вапна. Ниједна врста воћа не садржава толико фосфора као јабука, а баш фосфора треба наше тело у већим количинама у сврху обнове живчевине, која имаде своје седиште поглавито у мозгу и хртењачи! Не може се стога доста препоручити ужитак воћа (јабука) свима нервозним особама, као и онима, који су нарочито душевно запослени. Познато је, да је Шилер имао увек у својој ладици јабука, да се узмогне у свако доба науживати тога воћа. Пре је уопће било знање о вредности воћа, нарочито о вредности јабуке, далеко више раширено, него данас. Већ и стари Римљани равнали су се код редоследа својих јела строго по принципу: од јаја до јабука. Нису с неправом метнули јабуке на конач јела; јер су знали да јабука повољно утиче на пробаву, те измену твари.

Најновија краљева слика. Његово је Величанство 16. септ. пре подне примило у шеибрунском дворцу на ауденцију сликара Роберта Шифа, који је израдио најновију краљеву слику, што је намењена градској већници у Ишлу, а приказује краља у ловачком оделу. Његово Величанство је овом сликом било врло задовољно, те сликара одликовало милостивом благонаклоношћу.

Инвалидни частници слушатељи високих школа. Угарска је влада издала наредбу, којом се инвалидним частницима олакшава полазак високих школа. Сви частници до укључиво 8. чин. разреда, угарског држављанства, који су активно припадали заједничкој војсци, ратној морнарици, домобранству или оружничтву, а у овом су рату постали неспособнима за војну службу, могу се без сведоче зрелости уписати као редовити слушачи било којег световног факултета у свеучилишту и било којег одела техничке високе школе, правне академије, високе господарске школе, шумарске или рударске академије, те лекарских течајева, ако докажу, да су пре него што су ступили у војеку, свршили коју кадетску школу или 8. разред којег средњег училишта.

Племенит дар. Бароница Орождај Филипова послала је министру председнику, преузвишеном г. Стевану грофу Тиси, 100,000 круна и замолила га је, да тим новцем даде уредити у којој доњој вароши баштовански телеп за војнике рањене у рату.

Попуштена вожња на жељезници. Управа кр. угар. државних жељезница дозволила је рођацима, који путују жељезницом, да походе своје рањене рођаке у болницама, да плате само половину возне карте трећег разреда, само морају на благајни показати обавест («*értesítés*»), коју су добили од управе болнице којој путују.

Болница на броду. Уз обалу вароши Сентандреје, која лежи на Дунавцу више Будима, пристала је велика бела лађа са два шлепа — а на њима је уређена болница за 400 и више рањеника. Ову повећу болницу походила јд и разгледала је пре неки дан Њезина Висост надвојвоткиња Аугуста са ћерком.

Девојка помоћни бележник. Барна Суњог, надсолгабиров тенкејскога среза, расписао је течај на упражњено место помоћнога бележника и пошто ту службу није тражио ни један мушки молитељ, то је солгабиров именован за помоћнога бележника у Кишхазу девојку Маргиту Сабо, која је свршила трговачку школу. Ова девојка је прва у целој нашој држави постала помоћни сеоски бележник.

Нови прописи за путовање у Босну и Херцеговину односно Далмацију. Оне особе, које не станују стално у Босни, Херцеговини и Далмацији, имају си за путовања у те покрајине неходити посебну дозволу заповедајућег генерала у Сарајеву. У молби мора бити наведен смер и место путовања уз потпуно име и занимање путника односно супутника. Дотичне молбе имају се управити на заповедајућег генерала у Сарајеву, путем надлежне политичке (редарствене) области, провиђене запорком о истиности молбених навода и гледе политичке поузданости путника. Овакве брзојавне молбе, које састављају и отпављају политичке (редарствене) области, нису просте од поштањске пристојбе, а уважит ће се само у прешним случајевима. Пристојба за брзојавни одговор имаде се унапред дозначити. Путовања на подручју, која непосредно граниче са непријатељском земљом, уопће се не дозвољавају.

Скупа стока. На последњем вапору у Торди плаћали су људи 4—6 хиљада круна за добар пар волова; за пар годишњих телад 600 круна; за пар телад годину и по маторих 1000 круна; за телад две и по године матору 1500 круна пар. Коњима је била цена 1400—2000 круна; свињи су продавани живи по 3—7 круна кила.

Да ли су ми добре чизме?

ЗАБАВА

Ратне цртице.

Талијани о војничком држању Аустро-Угарске.

Дописник листа «Az Est» јавља нам из Ротердама:

«Према једном извештају из Рима у ондашњим круговима се развило следеће мишлење о војничком држању Аустро-Угарске:

Аустро-Угарска се ва талијанској линији ограничила искључиво на дефензиву (одбрану). На корушкој граници напротив све више расту аустро-угарске чете, што стоје против Талијана, из тога се дале закључивати, да овде Аустро-Угарска спрема офензиву (напад), којој је било сврха да поплави долине и путеве, што воде у покрајину Венецију.

Од долине Инферно до тврђаве Маборјета очајни су бојеви у току. Талијанско напре-

довање веома је тешко — јадикую римски извештаји — јер аустро-угарске су чете овде на 7000 стопа високим брдинама у чврстим позицијама, те се жилаво бране, шта више и наваљују.

Њихове позиције брани више редова изврених стрељачких ровова.

Осим тога наваљују иза невидљивих шанчева стројним и обичним пушкама. Ови су шанчеви спојени подземним ходницима, које челични оклопи бране од непријатељских танади.

Тако су аустро-угарске чете у готово сигурним заклонама, док су Талијани присиљени без заклона напредовати, те су изложени ватри аустро-угарског топништва, које је сакривено у удубинама клисура, те је веома тешко до њега допринети, али Талијани се не боје никаквих потешкоћа и њихова је чврста накана, да уз сваку прилику победе.

У овлашњим круговима ово се јадиковање тако тумачи, да Талијани, будући да не могу напредовати, почињу тражити разне излике, да оправдају своје неуспехе.»

www.nb.rs

Ручне гранате

У последње доба играју све већу улогу у садашњем рату, како се види из извештаја, ручне гранате. У данашњем рату у заштитним шанчевима дошло је до части оружје, с којег је у пређашња доба војски настала особита чета: гренадири, којих по имену и данас има код нас, премда досад нису имали никаква посла са ручним гранатама.

Војници, што бацају гранате, прави гренадири у данашњем рату, вежбају се с кривим гранатама. Као што бацачи дискусја у старо доба, тако морају и они да особито увежбају мишице, да буду јаки и спретни.

Нови гренадир мора се у боју што је могуће више примакнути к непријатељском заштитном шанцу, па онда завитлавши руком хитнути спретно бомбу, да управо падне у непријатељски заштитни шанец. Дobar бацач граната може бацити на 30 метара далеко.

Често пута је бомба тако састављена, да не распрене одмах кад падне на тло, него прође неколико тренутака, па вешти гренадири ухвате тај тренутак, те зграбе бачену непријатељску бомбу, на је баце натраг.

У Француској су војсци на гласу Зуави као најбољи бацачи бомби.

КОВЧЕЖИЋ.

Срце човечије.

Срце човечије — то је пумпа која учини 70 покрета за минут, 4200 за сат, 10,800 за дан, а 39.792,000 удара за годину дана. Сваки удар покрене у крвоток око 100 грама крви, што значи за један сат срце угони у крвоток 420 литара крви. Крв изврши једно своје кружење кроз тело за 24 секунда, а дужина му је око 3 метра. Према томе крв у човечјим жилама направи за дан пут од 10 километара или за годину 3900 километара. Крв човека који доживи 70 година, по томе рачуну, прешла је пут од 275,000 километара, а то је дужина којом би се шест пута опасала земља.

Мађарска Газдинска Задруга

образује бесплатно сеоске задруге, газдинске кругове и арендашка друштва и даје бесплатна савета у свима задругарским пословима. Земљоделцима даје бесплатна упутства при куповању земље, те држи исказ земља, продаваца и кунаца. Ко је рад земље да купи или да прода, нека ту своју намеру јави Мађарској Газдинској Задрузи. Адреса је ова: Budapest, IX., Üllői-út 25. szám.

Одговорни уредник: ЧИКА-СТЕВА.

ОГЛАСИ

Огласи се примају у наклади

ЊИВЕ

Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Преплатна је цена недељном, илустрованом, ратарском листу Њиви само 3 круне годишње. Поред ове малене претплатне цене добивају наши поштовани претплатници календар на дар, као божићни поклон Њивин — читаоцима.

Кад смо пре седамнаест година основали ратарски недељни лист Њиву нагласили смо: да смо ради да листом овим по јефтину цену уносимо у српску ратарску кућу здраву и корисну поуку, да забавним начином поучавамо српскога ратара корисноме знању и умењу — зарад његова свестрана напретка а у времену, у коме се свако живи отима да напредује. — Прелистајте нашу Њиву од године 1898. па до данас, па ћете се уверити из сваког ретка: да смо се поштено трудили, да се приближимо циљу, који смо истакли. Велики и неоченивани одзив, којег је стекао лист наш међу српским ратарима за ових седамнаест година излажења свога ободрава нас, да прионемо из све снаге и даље: да наша Њива буде из дана у дан све боља и лепша, а тиме српскоме ратару милија. — У то име излазиће Њива и од сада са овим подесним насловом сваке недеље једанпут, на целом табану овако лепе глатке артије, урешена лепим и одабраним сликама и доносиће у свакоме броју: поуке из пољоделства, воћарства и из сваке друге гране кориснога рада; учиће ратаре пчеларењу, гајењу стоке и пернате живине; извештаваће га о новостима у народу и држави, казиваће му шта бива по свету; саопштаваће му земаљске и државне законе и уредбе; поучаваће га у разним важнијим грађанским пословима; одговараће на његова питања и упутиће га како да се помогне у својој нужди и потреби. — Овако лепо урешен, јефтин, забавно-поучни, недељни лист као што је наш лист Њива, — снажиће Србина ратара у борби живота за његов опстанак и напредак. У то име молимо све Србе ратаре који радо читају и читањем се пријатно забављају и поучавају: да се претплате на Њиву одмах од првих бројева, а ми ћемо им лист слати тачно и уредно. Лист је наш јефтинији и од погачица, зато га нико не може добити на вересију. — Претплата се шаље на адресу:

A Nyiva kiadóhivatalának Budapest, IV., Egyetem-utca 4.